

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

Extension for the Use of Farmbook Application of Farmers in Wapi Pathum District,

Maha Sarakham Province

นวกกร แป้นบุชา (Navagron Panbucha)¹ สินี นุช คุรุเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khurutmuang Sanserm)²พลสรานญ์ สรานญรมย์ (Ponsaran Saranrom)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล 3) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ประชากรที่ศึกษา คือเกษตรกรกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปี 2562 ในพื้นที่อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 23,112 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 205 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกร ร้อยละ 60.5 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 51.71 ปี ร้อยละ 49.3 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 96.1 ประกอบอาชีพหลักการเกษตร มีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรเฉลี่ย 14.74 ไร่ มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมาแล้วเฉลี่ย 6.14 ปี และเข้าร่วมรับฟังประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเฉลี่ย 4.17 ครั้ง เกษตรกรร้อยละ 83.4 มีสมาร์ทโฟนและอินเทอร์เน็ตเป็นของตนเอง และรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจากเกษตรตำบล และผู้นำท้องถิ่น ในระดับมากที่สุด 2) เกษตรกร ร้อยละ 69.8 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้ที่น้อยที่สุดคือ ครีวเรือนเกษตรกร 1 ครีวเรือนจะมีตัวแทนมาขอปรับปรุงทะเบียนได้เพียง 1 คน 3) เกษตรกรเห็นด้วยกับการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นด้วยกับประเด็นด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในระดับมากที่สุด 4) เกษตรกรพบปัญหาในการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยประเด็นที่พบปัญหาสูงสุด คือ ประเด็นประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล 5) เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นด้วยมากที่สุด ในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ว่าควรกำหนดให้แจ้ง/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลได้ตลอดทั้งปี หากเกษตรกรมีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่านระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเกษตรกรสามารถติดตามสิทธิตามโครงการและมาตรการของรัฐที่ผูกพันกับการเพาะปลูกของครัวเรือนได้ทันทั่วทั้ง

คำสำคัญ การส่งเสริม การใช้ สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ทะเบียนเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช biggasuper@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช tukstou@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Oh1981@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study 1) social and economic conditions of farmers 2) farmers' knowledge of extension for the use of Farmbook Application 3) farmers' opinion of extension for the use of Farmbook Application and 4) farmers' problems and suggestions about extension for the use of Farmbook Application. The population in this study was 23,112 farmers who were registered year 2019 in Wapi Pathum District, Maha Sarakham Province. The sample size of 205 people was determined by using Taro Yamane formula with an error value of 0.07 and selected by simple random sampling method by using farmers name lottery. The data were collected by sutural interview questionnaire and was analyzed by using descriptive statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and ranking. The results of the study showed that 1) 60.5% of the farmers were female with the average age of 51.71 years. 49.3% of farmers were educated at primary level. 96.1% of farmers had primary occupation in agriculture. Their average agricultural area was 14.74 rai. The registered experience of farmer was averagely 6.14 years and 96.1% of them used to participate in a government project. They attended the meeting to clarify about farmer registration on average 4.17 times. 83.4% of farmers had their own smartphones and internet access. Most of them receive information on the farmer registration from Agriculturalists and local leaders. 2) 69.8% of farmers had knowledge about the extension for the use of Farmbook Application at the highest level, while the issues that farmers had the least knowledge were one farmer household can have only 1 representative to request for registration. 3) Overall, farmers were agreed with the registration and the data update by using Farmbook Application at the highest level. By agreeing to the issue of terms and conditions and the benefits derived from using Farmbook Application at the highest level. 4) Overall, farmers faced with the problems in Farmbook Application at the least level. By the highest rank of problems was the benefits to used Farmbook Application. 5) Overall, farmers agreed with the suggestion regarding of the usage of Farmbook Application at the highest level. With the most agreement in terms and conditions that the farmer registration with Farmbook Application should be notified / updated throughout the year. When farmers update their farmer registration through the Farmbook Application, farmers can promptly follow up on the rights according to the government programs and measures that are bound to the household cultivation.

Keywords: Extension, the Use of, Farmbook application, Farmers registration, Maha Sarakham Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

ในปี 2559 กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เริ่มมีการปรับปรุงวิธีการขึ้นทะเบียนครัวเรือนเกษตรกร โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรให้สามารถแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของตนเองได้ ณ ที่แปลงเพาะปลูกแทนการเดินทางไปแจ้งปรับปรุงทะเบียนที่สำนักงานเกษตรอำเภอ จากนั้นเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบและยืนยันว่ามีการเพาะปลูกจริงเพื่อให้ฐานข้อมูลในระบบเป็นไปตามข้อเท็จจริง โดยให้เกษตรกรปรับปรุงข้อมูลกิจกรรมการเกษตรด้วยตนเอง ตรวจสอบกิจกรรมการเกษตรบนแผนที่ออนไลน์ ตรวจสอบข้อมูลครัวเรือนเกษตรกรและติดตามมาตรการของรัฐ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้พัฒนาข้อมูลเกษตรกรทั่วประเทศเป็นระบบดิจิทัลในยุค 4.0 เพื่อให้หน่วยงานและตัวเกษตรกรเองเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก โดยจัดทำแอปพลิเคชัน “DOAE Farmbook” คือ สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลที่ใช้แทนสมุดทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ซึ่งพัฒนาระบบให้สามารถเฝ้าอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรเข้าแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smart Phone) ที่สำคัญช่วยให้เจ้าหน้าที่วางแผนพัฒนาการผลิตทุกชนิดและการตลาดของสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรกรสามารถตรวจสอบความถูกต้องอย่างรวดเร็วและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตามที่ให้ข้อมูลไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทุกที่ทุกเวลา สำหรับข้อมูลในแอปพลิเคชัน “DOAE Farmbook” และต่อมาได้มีการเปลี่ยนระบบเป็นแอปพลิเคชัน “Farmbook” เพื่อให้การใช้งานครอบคลุมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561)

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีเนื้อที่ทำการเกษตรประมาณ 304,327 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 87.60 ของพื้นที่อำเภอทั้งหมด แบ่งการปกครองออกเป็น 15 ตำบล 241 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 114,285 คน ในปี 2561 เกษตรกรที่มีการขึ้นทะเบียนครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 24,003 ครัวเรือน จากรายงานผลการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผ่านสมุดทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) จำนวน 22,263 ครัวเรือน และผ่านสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร “Farmbook” จำนวน 3,500 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 15.7 ของครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้งหมด (สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, 2561) และปี 2562 เกษตรกรที่มีการขึ้นทะเบียนครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 24,565 ครัวเรือน จากรายงานผลการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผ่านสมุดทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) จำนวน 23,112 ครัวเรือน และผ่านสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร “Farmbook” จำนวน 3,706 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.0 (สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, 2562) ซึ่งพบว่าในปี 2562 เกษตรกรในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร โดยการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร “Farmbook” เพิ่มขึ้นจากปี 2561 เนื่องจากมีการรณรงค์ การอบรมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้เกษตรกรเกิดการเข้าใจและให้ความเชื่อมั่นในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรแบบการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลมากขึ้น แต่เมื่อเทียบจากจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ทั้งหมดพบว่า การใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลยังมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าการขึ้นทะเบียนเกษตรกรแบบเดิม (ทบก.) อีกทั้งสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด-19 ส่งผลให้มีการเว้นระยะห่างทางสังคม และลดความแออัดของเกษตรกรที่เข้ามาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินงานส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้น เจ้าหน้าที่ต้องสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในเรื่องของหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการ และประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เกษตรกร “Farmbook” ให้เป็นที่รู้จักเกี่ยวกับการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ตลอดจนศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล และนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคำนวณงานการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล
4. เพื่อศึกษาปัญหาและความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

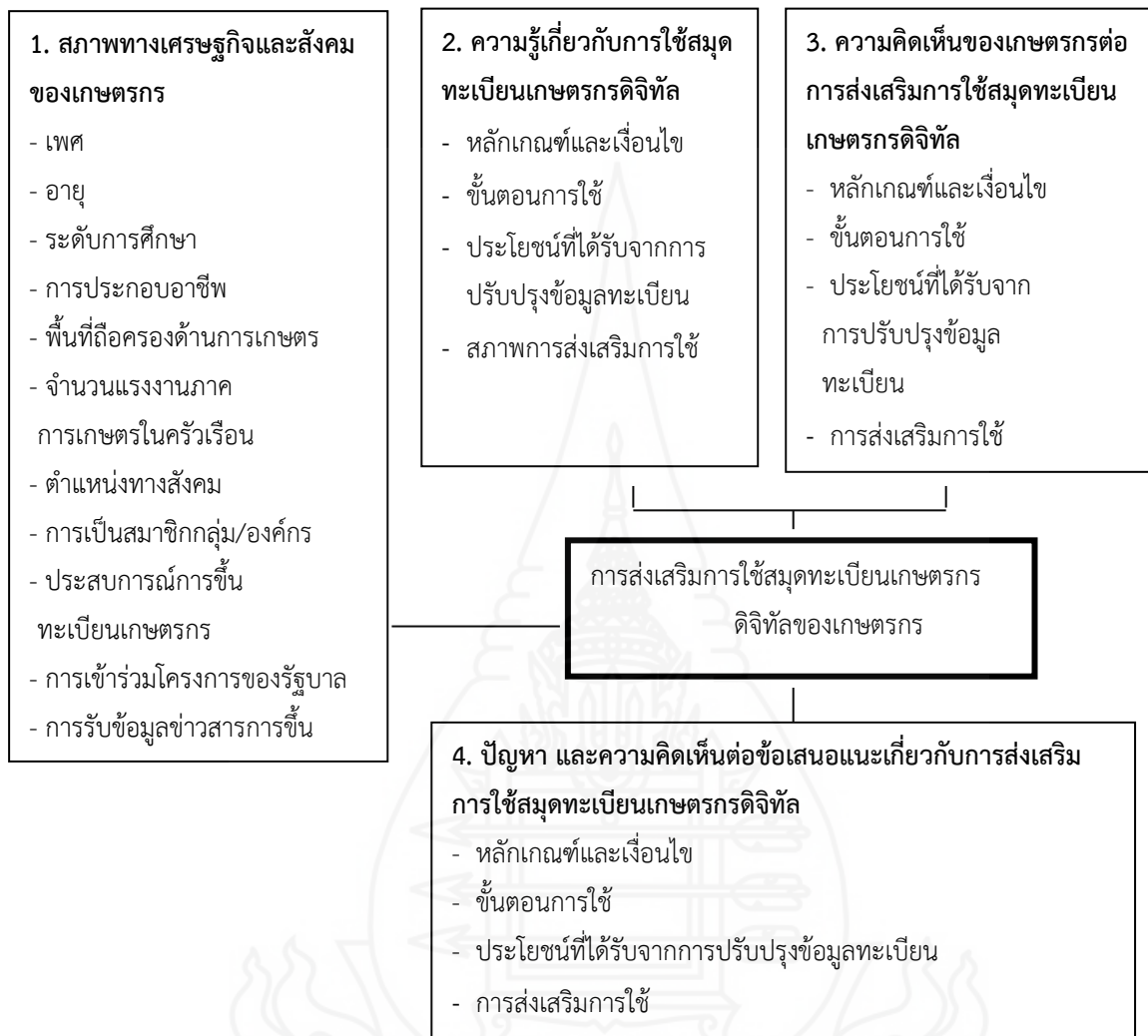
กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้งจากระบบเดิม (ทบก.) และเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผ่านการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ข้อมูลจาก กรมส่งเสริมการเกษตร ในการจัดทำทะเบียนเกษตรกร ปี 2562 รวมจำนวน 23,112 ราย ในพื้นที่อำเภอบางบาล กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวนตัวอย่าง 205 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ในอำเภอบางบาล จังหวัดมหาสารคาม ข้อมูลความรู้ของเกษตรกร เกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ข้อมูลความคิดเห็นต่อการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรของตนเอง ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ข้อมูลปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ดิจิทัล การดำเนินการวิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยการหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยใช้ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ย ดังนี้ $1.00-1.80$ = น้อยที่สุด $1.81-2.60$ = น้อย $2.61-3.40$ = ปานกลาง $3.41-4.20$ = มาก และ $4.21-5.00$ = มากที่สุด การวิเคราะห์ระดับความรู้ วิเคราะห์โดยพิจารณาจากคะแนนที่ตอบถูก ดังนี้ $1-4$ = มีความรู้น้อยที่สุด $5-8$ = มีความรู้น้อย $9-12$ = มีความรู้ปานกลาง $13-16$ = มีความรู้มาก $17-20$ = มีความรู้มากที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.5 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.71 ปี เกษตรกรร้อยละ 49.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 96.1 ประกอบการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และร้อยละ 68.2 มีอาชีพรองรับจ้างทั่วไป มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.74 ไร่ ร้อยละ 77.1 มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.51 คน ร้อยละ 84.4 เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยร้อยละ 44.8 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. เกษตรกรมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรก่อนมาแล้วเฉลี่ย 6.14 ปี ร้อยละ 96.1 เคยเข้าร่วมโครงการของรัฐ และมีประสบการณ์เข้าร่วมรับฟังการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการขึ้นทะเบียนการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเฉลี่ย 4.17 ครั้ง เกษตรกรร้อยละ 83.4 มีสมาร์ทโฟนและมีอินเทอร์เน็ต เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารการขึ้นและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรจากเกษตรกรตำบลและผู้นำท้องถิ่นในระดับมากที่สุด

2. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 69.8 มีระดับความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.1 มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 8.8 มีความรู้ในระดับปานกลาง และ ร้อยละ 4.4 มีความรู้ในระดับน้อย ตามลำดับ โดยเกษตรกรร้อยละ 99.0 ตอบถูกต้องหรือมีความรู้มากที่สุดใน 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ในเรื่องที่เกษตรกรสามารถบันทึกภาพแปลงที่ได้ทำการเพาะปลูกจริงในปัจจุบันได้ด้วยตนเอง และประเด็นสภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ในเรื่องที่คณะทำงานตรวจสอบการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลระดับหมู่บ้านมีหน้าที่ ช่วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบลในการดำเนินการตรวจสอบพื้นที่จริง และประเด็นที่เกษตรกรตอบผิดมากที่สุดหรือมีความรู้ที่น้อยที่สุด คือ ประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ในเรื่องที่ครัวเรือนเกษตรกร 1 ครัวเรือน สามารถขอแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลมากกว่า 1 ครัวเรือน โดยมีเกษตรกรตอบถูกต้องเพียงร้อยละ 30.2

3. ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

n = 205

ประเด็น	$\bar{X}$	(S.D.)	ความหมาย	อันดับ
1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข	4.39	(0.099)	มากที่สุด	1
2. ขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	4.17	(0.132)	มาก	3
3. ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	4.27	(0.300)	มากที่สุด	2
4. สภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม	4.15	(0.124)	มาก	4
4.1 ความสุภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่	4.68	(0.596)	มากที่สุด	
4.2 การให้คำปรึกษาและการแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ขอรับบริการ	4.21	(1.077)	มากที่สุด	
รวม	4.25	(0.444)	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็น พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข (ค่าเฉลี่ย 4.39) และประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 4.27) เกษตรกรเห็นด้วยกับการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 4.17) และเกษตรกรเห็นด้วยกับสภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม (ค่าเฉลี่ย 4.15) ตามลำดับ โดยเกษตรกรเห็นด้วยกับสภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ในประเด็นความสุภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 4.68) และประเด็นการให้คำปรึกษาและการแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ขอรับบริการ (ค่าเฉลี่ย 4.21)

4. ปัญหาและความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

ปัญหาและความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะต่อการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

4.1 ปัญหาการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

ปัญหาการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 ปัญหาการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

n= 205

ประเด็น	ระดับปัญหา			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข	1.56	0.099	น้อยที่สุด	4
2. ขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	1.84	0.100	น้อย	2
3. ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	1.86	0.952	น้อย	1
4. สภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	1.62	0.198	น้อยที่สุด	3
รวม	1.72	0.156	น้อยที่สุด	

จากตารางที่ 2 ปัญหาการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้ ปัญหาต่อการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.72) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็น พบว่า ปัญหาต่อการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อย 2 ด้านได้แก่ ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 1.86) และขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 1.84) ส่วนปัญหาต่อการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ สภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม (ค่าเฉลี่ย 1.62) และหลักเกณฑ์และเงื่อนไข (ค่าเฉลี่ย 1.56) ตามลำดับ

4.2 ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปาง
จังหวัดมหาสารคาม

n= 205

ประเด็น	ระดับปัญหา			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข	4.64	0.049	มากที่สุด	1
1) ควรมีการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรทุกปี	4.64	0.548	มากที่สุด	
2) ครีวเรือนของเกษตรกรผู้ขอปรับปรุงทะเบียนต้องมีการประกอบกิจกรรมการเกษตรเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง	4.63	0.689	มากที่สุด	
2. ขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	3.85	0.155	มาก	4
1) ควรปรับปรุงแถบเมนูต่างๆ ของทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลให้ใหญ่ขึ้น มองเห็นชัดเจน	3.96	0.839	มาก	
2) ควรปรับปรุงขั้นตอนการแจ้งปลูกให้น้อยลง	3.90	0.788	มาก	
3) ควรใช้รหัสเกษตรกรเข้าใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเพียงอย่างเดียว	3.83	0.988	มาก	
4) ควรปรับปรุงขั้นตอนการตรวจสอบผลการแจ้ง/ปรับปรุง ให้สามารถทราบผลการแจ้ง/ปรับปรุงได้เลย	3.79	0.934	มาก	
5) ควรปรับปรุงขั้นตอนการบันทึกภาพแปลงปลูกให้น้อยลง	3.76	0.906	มาก	
3. ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	4.22	0.600	มากที่สุด	3
1) ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเพื่อปรับปรุงข้อมูลด้วยตนเองเพื่อจะได้ไม่ต้องเดินทางไปสำนักงานเกษตรอำเภอ	4.28	0.921	มากที่สุด	
2) ควรเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการเกษตรจากภาครัฐและการตรวจสอบ	4.21	0.925	มากที่สุด	
3) ควรใช้เป็นเอกสารยืนยันตัวตนความเป็นเกษตรกรในรูปแบบดิจิทัล ตรวจสอบข้อมูลกิจกรรมการเกษตรบนแผนที่แบบออนไลน์	4.16	0.999	มาก	
4. สภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล	4.24	0.104	มากที่สุด	2
1) ควรชี้แจงข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรได้อย่างชัดเจนโดยการผลิตสื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น	4.31	0.828	มากที่สุด	

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 (ต่อ)

n= 205

ประเด็น	ระดับปัญหา			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
2) มาตรการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องทุกชั้นตอนให้บอขึ้น	4.29	0.834	มากที่สุด	
3) มาตรการประชาสัมพันธ์การใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนอำเภอวาปีปทุม 104.25 MHz เป็นประจำทุกวันก่อนฤดูกาลเพาะปลูก	4.12	0.998	มาก	
รวม	4.25	0.263	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้ เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็น พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านได้แก่ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข (ค่าเฉลี่ย 4.46) สภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 4.24) ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 4.22) และเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกร ในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 3.85) ตามลำดับ

โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของตนเองในระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.64) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการแจ้งปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรทุกปี (ค่าเฉลี่ย 4.64) และครัวเรือนของเกษตรกรผู้ขอปรับปรุงทะเบียนต้องมีการประกอบกิจกรรมการเกษตรเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง (ค่าเฉลี่ย 4.63) ตามลำดับ

4.1.2 ขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับประเด็นขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรปรับปรุงแถบเมนูต่างๆ ของทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลให้ใหญ่ขึ้น มองเห็นชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.96) ควรปรับปรุงขั้นตอนการแจ้ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ปลูกให้น้อยลง (ค่าเฉลี่ย 3.90) ควรใช้รหัสเกษตรกรกรเข้าใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเพียงอย่างเดียว (ค่าเฉลี่ย 3.83) ควรปรับปรุงขั้นตอนการตรวจสอบผลการแจ้ง/ปรับปรุง ให้สามารถทราบผลการแจ้ง/ปรับปรุงได้เลย (ค่าเฉลี่ย 3.79) และควรปรับปรุงขั้นตอนการบันทึกภาพแปลงปลูกให้น้อยลง (ค่าเฉลี่ย 3.76) ตามลำดับ

4.1.3 ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับกับประเด็นประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.22) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับกับประเด็นประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเพื่อปรับปรุงข้อมูลด้วยตนเองเพื่อจะได้ไม่ต้องเดินทางไปสำนักงานเกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย 4.28) ควรเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการเกษตรจากภาครัฐและการตรวจสอบ (ค่าเฉลี่ย 4.21) และเกษตรกรเห็นด้วยกับกับประเด็นประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ควรใช้เป็นเอกสารยืนยันตัวตนความเป็นเกษตรกรในรูปแบบดิจิทัล ตรวจสอบข้อมูลกิจกรรมการเกษตรบนแผนที่แบบออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.16) ตามลำดับ

4.1.4 สภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับกับประเด็นสภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.24) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับกับประเด็นสภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ ควรชี้แจงข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรได้อย่างชัดเจนโดยการผลิตสื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.31) ควรการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องทุกขั้นตอนให้บ่อยขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.29) และเกษตรกรเห็นด้วยกับกับประเด็นสภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ควรการประชาสัมพันธ์การใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนอำเภอลำปลายมาศ 104.25 MHz เป็นประจำทุกวันก่อนฤดูการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 4.12) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการใช้ระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ของเกษตรกรในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็น ที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.71 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ของอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคามยังมีจำนวนที่น้อย สอดคล้องกับ นฤมล พุกพิกุล (2557, น.92) พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 55.37 ปี และจบการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน เฉลี่ย 2.51 คนต่อครัวเรือน มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเองเฉลี่ย 11.30 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เนื่องจากการทำเกษตรที่เป็นอาชีพหลักอาจเกิดปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม ทำให้เกษตรกรที่มีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่องจะได้รับความช่วยเหลือจากโครงการต่างๆ ของรัฐได้ทันเวลา เช่น โครงการประกันรายได้เกษตรกรปี 2561/2562 และการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสาร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลจากแหล่งต่างๆ เนื่องจากปัจจุบันภาครัฐได้ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้เกษตรกรได้ทราบอย่างทั่วถึง โดยการลงพื้นที่ของเกษตรกรตำบล การประสานงานส่งข้อมูลข่าวสารให้ผู้นำท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง และอาสาสมัครหมู่บ้าน ทำให้เกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารมากขึ้นและทันเวลาในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของแต่ละปี

2. ข้อมูลความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในระดับมีความรู้มากที่สุด เนื่องจากสำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม ได้ให้เกษตรกรตำบลในพื้นที่ที่มีการประชาสัมพันธ์ และจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่ได้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมาแล้วหลายปี และดำเนินการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ ทำให้เกษตรกรมีความสนใจและตื่นตัวมากขึ้นที่จะหาความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เพื่อติดตามสิทธิด้วยตนเองได้ง่ายขึ้น โดยแหล่งความรู้และข่าวสาร ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครเกษตร และกลุ่มเกษตรกรอายุน้อยที่มีสมาร์ตโฟนที่ช่วยในการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ซึ่งแตกต่างกับ นางนพร ทับทิมทวีโชค (2556, น.48) ศึกษาความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกลุ่มจังหวัดอีสานตอนใต้ที่มีต่อโครงการประกันรายได้เกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ โครงการประกันรายได้้อยู่ระดับปานกลาง โดยมีปริมาณการรับรู้ข่าวสารอยู่ระดับปริมาณน้อย

3. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เนื่องจากหากเกิดปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม หรือเกิดโรคระบาด เกษตรกรที่มีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรจะได้รับการช่วยเหลือทันทั่วทั้งจากภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555, น.51) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยภาพรวมเห็นด้วยระดับมาก โดยประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยระดับมากที่สุดคือ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียน

4. ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่พบปัญหาในระดับน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมและมีการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ ทำให้เกษตรกรมีความสนใจและตื่นตัวมากขึ้นที่จะหาความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เพื่อติดตามสิทธิด้วยตนเองได้ง่ายขึ้น ลดเวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอ จึงมีการหาข้อมูลการขึ้นทะเบียนโดยการใช้อินเทอร์เน็ตจากแหล่งต่างๆ มากขึ้นซึ่งไม่สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555, น.64) ที่พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเห็นว่า ช่วงเวลารับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน และได้เสนอแนะว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ระยะเวลาการดำเนินงานและสถานที่รับขึ้นทะเบียนให้ชัดเจนและทั่วถึง

5. ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่จากความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของเกษตรกรในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล และสภาพการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2563) การสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลทางระบบออนไลน์ โดยสำรวจเฉพาะเกษตรกรที่ลงทะเบียนใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชัน Farmbook ของกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า มีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นรวม 49,579 เครื่อง โดยเกษตรกรให้คะแนนความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน Farmbook ที่ 4.7 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน นอกจากนี้ยังได้แสดงความคิดเห็นว่า การใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชัน Farmbook ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการรับข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐด้วย อีกทั้งยังเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนี้ ที่ไม่ต้องเดินทางมาสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านโป่งช่วยลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้เกิดความปลอดภัยตามที่กระทรวงสาธารณสุขแนะนำไว้อย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการส่งเสริมการใช้ระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในระดับมีความรู้มากที่สุด เนื่องจากสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านโป่ง ได้ให้เกษตรกรตำบลในพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์ และจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่ได้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมาแล้วหลายปี และดำเนินการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรทุกปี นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และด้านประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เกษตรกรควรหันมาใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในการปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรมากขึ้น เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการตรวจสอบข้อมูลของตนเอง ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังสำนักงานเกษตร

2) อาสาสมัครเกษตร เกษตรกรรุ่นใหม่ และยุวเกษตรกรควรเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลไปยังเกษตรกรทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารการขึ้นและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรจากเกษตรตำบลและผู้นำท้องถิ่นในระดับมากที่สุด ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เจ้าหน้าที่ควรอบรมและแนะนำวิธีการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลอย่างละเอียดทุกขั้นตอน ติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรหันมาใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

2) เพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรให้สะดวกมากขึ้น เช่น กลุ่มไลน์ของเกษตรกรที่ใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีปัญหาในการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประโยชน์ที่ได้จากการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เนื่องจากหากเกิดปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม หรือเกิดโรคระบาด เกษตรกรที่มีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรจะได้รับการช่วยเหลือทันทีจากภาครัฐ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อเป็นช่องทางให้เกษตรกรและหน่วยงานอื่นทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการผลิตสื่อการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลให้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้นำไปถ่ายทอดความรู้และประชาสัมพันธ์ให้แก่เกษตรกรได้หลากหลายกลุ่ม

4. ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการ สำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการ สำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรดังนี้

1) การบูรณาการการทำงานร่วมกับภาครัฐ ได้แก่ ส่วนราชการอื่นๆ อาทิ กรมการปกครอง ควรมีการเชื่อมต่อข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนกับทะเบียนราษฎร์ เพื่อสะดวกในการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้อง

2) การบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคเอกชน อาทิ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในการตรวจเลขที่บัญชีของเกษตรกร ข้อมูลการโอนเงินของภาครัฐ ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลให้เกษตรกรตรวจสอบได้ง่าย

3) การบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคการศึกษา อาทิ วิทยาลัย และ โรงเรียนในพื้นที่ เพื่อประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลผ่านเยาวชน หรือยุวเกษตรกร เพื่อให้นำไปถ่ายทอดสู่ผู้ปกครองต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). *Farmbook สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล*. (ระบบออนไลน์).

แหล่งที่มา <https://farmbook.doae.go.th> (5 ตุลาคม 2562).

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). *กรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำเกษตรกร โหลดฟรี Farmbook ปรับปรุงทะเบียน*

เกษตรกรตรวจสอบการรับสิทธิต่าง ๆ เลี่ยงเดินทาง-ลดเสี่ยงแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19. (ระบบออนไลน์)

แหล่งที่มา <https://secreta.doae.go.th/?p=4392> (20 สิงหาคม 2563).

นางนพร ทับทิมทวีโชค. (2556). *ศึกษาความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกลุ่มจังหวัดอีสานตอนใต้ที่มีต่อโครงการประกันรายได้เกษตรกร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตร, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร).

นฤมล พุกพิกุล. (2557). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ในตำบลโคกสว่างอำเภอเมืองจังหวัดสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ภาณุณี ฤกษ์เรืองศรี. (2555). *ความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม. (2561) *การขึ้นทะเบียน* (ระบบออนไลน์).

แหล่งที่มา <https://farmbook.doae.go.th> (5 ตุลาคม 2562).